

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-5-24>**Оксана СМАЛЬ,***orcid.org/0000-0002-3943-539X*

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) *smal.oksana85@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ НА ОСНОВІ LMS MOODLE ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Одним із секторів освітньої системи, який найшвидше розвивається як всередині країни, так і за кордоном, є дистанційна освіта. Найбільші освітні та комунікаційні установи зараз створюють електронні курси для студентів, щоб навчатися вдома з різноманітних предметів. У статті висвітлено особливості імплементації, переваги та недоліки застосування електронного курсу на основі LMS Moodle (LMS – Learning Management System) для навчання англійської мови у закладах вищої освіти. У статті розглянуто змішане навчання (blended learning), а також його ефективність у викладанні іноземних мов. Було виділено та схарактеризовано основні переваги електронного навчання, а саме: можливість студента самостійно обрати найцікавіший для нього предмет з курсу; автономія та гнучкість виконання завдань; особистий вибір темпу навчання, різноманітності засобів і форм діяльності; залучення до процесу навчання за допомогою різноманітних навчальних платформ; широкі можливості в управлінні та консультуванні студентів, незважаючи на різницю в розташуванні студента та викладача; соціальна рівність. В ході дослідження платформи програмного забезпечення Moodle, яка передбачає електронне навчання, було виокремлено основні засоби контролю знань: автоматизований контроль результатів тестування; уміння оцінювати та коригувати виконані завдання, вправи, реферати, проекти; можливість оперативного зворотного зв'язку; можливість звітувати про кількість і якість виконаних завдань; повноваження викладача підбирати та проектувати унікальну систему оцінювання кожної роботи. Використовуючи платформу Moodle викладачі можуть проводити аналіз виконаних робіт, не приділяючи цьому багато часу, а студенти можуть отримувати та керувати власною інформацією. При такому навчанні функція викладача переходить від функції перекладача до функції того, хто навчає. У статті виділено та проаналізовано важливі вимоги до електронного курсу, а також чітко визначено його структурні елементи, а саме: розділ для розміщення загальних даних; розділ, що містить інформацію про розділи курсу, а також посилання в Інтернеті, як додаткові ресурси; розділ оцінювання.

Ключові слова: електронне навчання, змішане навчання, електронний курс, LMS Moodle, комунікативні навички, навчальні матеріали.

Oksana SMAL,*orcid.org/0000-0002-3943-539X*

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor;
Associate Professor at the Department of Foreign Languages Natural Sciences and Mathematics Majors
Lesya Ukrainka Volyn National University
(Lutsk, Ukraine) *smal.oksana85@gmail.com*

FEATURES OF THE ELECTRONIC COURSE BASED ON LMS MOODLE FOR LEARNING ENGLISH

Distance education is one of the fastest-growing sectors of the education system in our country and abroad. The largest educational and communication institutions are now creating e-courses for students to study at home in a variety of subjects. The article highlights the features of implementation, advantages and disadvantages of using an electronic course based on LMS Moodle (LMS – Learning Management System) for teaching English in higher education institutions. The article discusses blended learning and its effectiveness in teaching foreign languages. The main advantages of e-learning were highlighted and characterized in the paper: the student's ability to choose the most amusing subject from the course independently; autonomy and flexibility in performing tasks; personal choice of learning pace, variety of means and forms of activity; involvement in the learning process using various learning platforms; broad opportunities in managing and consulting students, despite the students' and teachers' location; social equality. During the study of the Moodle software platform, which provides electronic learning, the head means of knowledge control were singled out: automated control of test results; the ability to evaluate and correct completed tasks, exercises, essays, and projects; the possibility of prompt feedback; the ability to report on the number and quality of completed tasks; authority of the teacher to select and design a

unique evaluation system for each work. Using the Moodle platform, lecturers can analyze completed tasks without spending much time, and students can receive and manage their information. With such training, the function of the teacher changes from the translator to the one who teaches. The article highlights and analyzes requirements for the electronic course and clearly defines its structural elements, namely: a section for placing general data; a section containing information about the course sections, as well as links to the Internet as additional resources; assessment section.

Key words: e-learning, blended learning, e-course, LMS Moodle, language skills, teaching materials.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інтернет-технології та всевітня павутина є основою онлайн-навчального середовища. Використання комп'ютера стає більш важливим у сфері освіти та дає широкий вибір і гнучкість викладання та навчання. Сьогодні електронне навчання є основним інструментом для університетів і навчальних закладів, щоб отримати конкурентну перевагу. Електронне навчання дозволяє студентам не перебувати в класі, а отже, дає їм більше можливостей для навчання, взаємодії з іншими студентами та викладачами. Однак, успіх електронного навчання залежить від сприйняття та умінь використовувати ці навички (Sanchez & Hueros, 2010).

Завдяки глобальним інформаційним технологіям (ІТ) електронне навчання поступово інтегрується в навчальний процес. В Америці та європейських країнах широке освоєння і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій почалося раніше, але багато українських вузів змогли застосовувати електронні технології і створювати власні електронні ресурси тільки з ХХІ століття. Електронне навчання пройшло кілька етапів свого становлення та розвитку, починаючи з технічної підтримки навчального процесу та забезпечення системи управління навчанням (LMS).

Формулювання цілей статті, постановка завдань. Відповідно до стратегії впровадження електронного навчання, однією з основних цілей є виявлення проблем, пов'язаних із використанням, перевагами, недоліками та перешкодами щодо забезпечення навчального процесу електронними курсами дисциплін в закладах вищої освіти при вивченні іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використовуючи сучасні інформаційні технології в процесі навчання іноземних мов, ми не лише формуємо комунікативні навички, а й розвиваємо інші вміння, які дозволяють формувати як соціолінгвістичну, так і прагматичну компетентності. У зв'язку з цим актуальною проблемою стає розгляд дидактичних особливостей і функцій сучасних ІТ, використання яких сприяє активізації навчального процесу.

Змішане навчання – це інноваційна форма електронного навчання на основі інформаційних

технологій у поєднанні з традиційними формами. Розвиток цієї форми навчання майже стосується розвитку електронного навчання з точки зору ІТ як фундаментального принципу (Jih & Reeves, 1992).

На нашу думку, електронне навчання – це навчання, засноване на використанні інформаційно-телекомунікаційних технологій. Важливим моментом є доведення навчальних матеріалів до студентів через комп'ютерну мережу. Спочатку електронне навчання не передбачало повноцінного навчання, але зараз ми використовуємо особисті попередні зустрічі та іспити. Цей вид навчання часто використовується для дистанційних курсів.

Електронне навчання має кілька переваг:

- можливість вибрати найцікавіший для студента предмет з курсу;
- автономія та гнучкість: учні навчаються бути ініціативними щодо часу та місця навчання;
- особистий вибір темпу навчання, різноманітності засобів (відео, аудіо, анімація, текст, зображення) і форм діяльності (ігри, командна робота, індивідуальна діяльність);
- залучення до процесу навчання за допомогою різноманітних навчальних платформ;
- широкі можливості в управлінні та консультуванні студентів для попередження можливих невідповідностей у навчанні, незважаючи на різницю в розташуванні студента та викладача;
- соціальна рівність – рівність шансів отримати освіту, незважаючи на місце проживання, стан здоров'я та фінансовий стан.

Електронне навчання також може мати і низку недоліків, таких як:

- відсутність соціального контакту між викладачем і студентами, між самими студентами (якщо це не передбачено модерацією курсу);
- можливі прогалини, погане розуміння змісту навчання через недостатній контроль викладачів;
- вимагає суворої самодисципліни, високого ступеня свідомості, тобто досить добре сформованих навичок автономності;
- мета не може бути досягнута в навчанні, якщо немає добре організованого консультування;
- навчальний процес, заснований на письмовій формі без можливості висловити свої знання в усній формі, може стати “каменем спотикання” для деяких студентів;

– вимоги до хорошого технічного оснащення (комп'ютер та доступ до Інтернету).

Змішане навчання може посилити мотивацію студентів до навчання завдяки тому, що студенти можуть вільно обирати модулі курсу, задовольняти свої потреби, коли є певні прогалини в знаннях. Крім того, студенти отримують онлайн-зворотній зв'язок від викладача, який допомагає прийняти всі деталі курсу. Очні заняття дозволяють студентам підтвердити правильний та ефективний стан сприйняття навчальних матеріалів, отримати зворотній зв'язок і скорегувати отримані результати.

Бах і Сміт стверджують, що електронне навчання охоплює декілька типів додатків і процесів, включаючи комп'ютерне навчання, веб-навчання, віртуальну класну кімнату та співпрацю. Педагоги пояснили електронне навчання як підмножину дистанційного навчання, онлайн-навчання як підмножину електронного навчання та комп'ютерне навчання як підмножину онлайн-навчання. Також згадується, що електронне навчання не лише забезпечує цінність завдяки плановому навчанню, але й визнає цінність незапланованого навчання та самостійність студента для збільшення навчального досвіду, для покращення навчальних досягнень (Bach & Smith, 2007).

Moodle – це платформа програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом, яка передбачає електронне навчання. Завдяки його можливостям студенти можуть брати участь у навчальному процесі будь-де та будь-коли. З точки зору навчання, платформу Moodle можна використовувати для створення онлайн-курсів, які надають можливості для взаємодії. Викладачам надаються різні інструменти, які допомагають студентам навчатися та спілкуватися. Крім того, його можна використовувати для підтримки традиційного навчання в аудиторії. Використання технологій у викладанні англійської мови зростає в усьому світі за останні десять років.

Можливості цієї системи включають наступне та містять велику кількість засобів контролю знань:

– автоматизований контроль результатів тестування (викладач може дозволити студентам перевірити власні результати тестування або запобігти їх відображенню, використовуючи певні параметри створення тесту);

– уміння оцінювати та коригувати виконані завдання, вправи, реферати, проекти (викладач може при оцінюванні самостійної роботи надати студенту коментарі до кожної з відповідей для чіткого розуміння критеріїв оцінювання);

– можливість оперативного зворотного зв'язку (результати оцінювання виконаної самостійної роботи надаються викладачеві та студенту одразу після тестування);

– можливість звітувати про кількість і якість виконаних завдань;

– повноваження викладача підбирати та проєктувати унікальну систему оцінювання кожної роботи.

Важливо зазначити, що для кожного електронного курсу слід враховувати особливі вимоги педагогічного дизайну, що допомагає визначити рівень володіння іноземною мовою, основні потреби студентів, кінцевий результат навчання та забезпечити умови результатів. Розробники курсу визначили як результати засвоєння лексичного та граматичного матеріалу, а також розвиток усних навичок у межах кожної теми. Для розробки курсу необхідно підготувати наступну загальну інформацію:

– необхідна інформація про викладача курсу;

– інформація про розділи чи підрозділи;

– чіткий план з певною кількістю балів за кожен вид діяльності;

– додаткові ресурси, пов'язані з основним навчальним матеріалом.

Важливими вимогами до електронного курсу є також його привабливий вигляд і наочність, представлення навчальних матеріалів на цифрових носіях у вигляді таблиць, схем та інших графічних об'єктів. Найважливішим завданням для розробники курсу є визначення зв'язку кожної діяльності з результатами навчання, а також терміни виконання діяльності та критерії оцінювання. На цьому етапі повинні бути підготовлені рекомендації та чіткі інструкції для презентації діяльності, зразки виконання завдань, а також взаємоперевірка.

До викладу теоретичного матеріалу висувуються також певні вимоги:

– представлення матеріалу має бути максимально візуально привабливим, щоб заохотити студентів до вивчення;

– слід уникати великого обсягу інформації.

Безсумнівно, для самонавчання діяльність повинна бути інтерактивною з чіткими і конкретними інструкціями. Навчальний матеріал повинен містити найпопулярніші інструменти LMS Moodle такі, як «Книга», «Глосарій». Більшість вправ і завдань слід представляти у вигляді «Семінар», «Вправа», «Вікторина».

Для отримання повної інформації про результати навчання та розуміння матеріалу, студентам пропонується пройти підсумкове тестування.

Це вимагає використання викладачем широкого спектру інтерактивних тестів, таких як множинний вибір, встановлення відповідності, коротка відповідь тощо, щоб підвищити мотивацію учнів до самостійної роботи в Інтернеті.

Крім того, такі засоби комунікації, як «Форум», «Чат» і «Wiki», дозволяють електронному курсу відповідати сучасним вимогам. Ці засоби можна віднести до активних методів навчання, що організують навчальний процес студентів у співпраці. Особлива увага приділяється різним мультимедійним засобам, які можна легко інтегрувати в курс електронного навчання як аудіо- та відеоресурси, важливі для покращення навичок розуміння на слух.

Таким чином, структура електронного курсу представлена в наступних розділах:

– розділ для розміщення загальних даних (метаінформація про курс, інформація про викладачів тощо);

– розділ, що містить інформацію про розділи курсу (інструкції для розділів, рейтинговий план, навчальні матеріали з лексики та граматики в текстовому, аудіо- та відеоформатах, список слів, інтерактивні дії, інструкції з написання есе та презентації), а також посилання в Інтернеті, як додаткові ресурси;

– розділ оцінювання (включає тести для визначення рівня комунікативних навичок).

Процес навчання базується на традиційному викладанні дисципліни та он-лайн навчанні з використанням електронного курсу, розробленого в LMS Moodle для моніторингу самостійної роботи студентів (Staker & Horn, 2012). На початку учні отримують онлайн-інструкції вчителя в класі, заощаджуючи час на вікторину та обговорення результатів.

Отже, платформа Moodle дозволяє викладачам розробляти індивідуальні онлайн-курси для своїх студентів. Вона дає можливість покращити рівень підготовки студентів у певній галузі. Перевага Moodle полягає в тому, що викладачу не потрібно мати попереднього досвіду розробки веб-сайтів, керування базами даних, програмування тощо.

Будь-який викладач може використовувати цю систему, щоб навчитися планувати, будувати та керувати процесом навчання та контролю на інтуїтивному рівні.

Викладач може самостійно побудувати електронний курс і керувати його роботою за допомогою підказок і допомоги системи підтримки. Система Moodle створена для будь-яких мультимедійних ресурсів, необхідних для створення нових, удосконалення наявних або перевірки вивченої інформації (відео та аудіоматеріали, таблиці, діаграми тощо). Функція налаштування дозволяє викладачу швидко та легко вибрати колірну схему та інші елементи дизайну навчального матеріалу, навіть не маючи попереднього знання HTML.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Змішане навчання – це форма навчання, яка поєднує традиційну денну форму навчання з сучасними формами електронного навчання, збільшуючи переваги та компенсуючи недоліки кожного (Tomlinson & Wittaker, 2013). Модульна організація навчання забезпечує гнучкість програми. Студенти обирають модуль за інтересами, але нерелевантну, добре відому інформацію, яку вони можуть пройти, відповідно до індивідуальної стратегії навчання.

Платформа Moodle – це безкоштовна система керування онлайн-курсами, яка підходить для викладання іноземної мови. Це зручний інструмент для створення електронного навчання або онлайн-курсу для викладачів англійської мови. У системі Moodle є кілька функцій, які допомагають підтримувати та проводити навчання легше, ніж у традиційному класі. Щоб створити онлайн-курс, потрібен час на підготовку планів уроків і керування вмістом. Це складніше, якщо в одному класі є учні з різними рівнями знань. Студенти можуть завантажувати навчальний матеріал або практикувати вправи поза класом, щоб в будь-який час і в будь-якому місці отримувати відгуки від свого викладача та негайно показати свої навички. Вони із задоволенням використовують цю платформу для підвищення свого рівня навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bach S., Haynes P. & Lewis-Smith J. *Online Learning and Teaching in Higher Education*. New York : Open University Press, 2007.
2. Hoole J. *Blend : In Seven Days or Less Successfully Implement Blended Strategies in Your Classroom*. USA : Amazon Kindle Edition, 2012.
3. Jih H. J. & Reeves T. C. Mental models : A research focus for interactive learning systems. *Educational Technology Research & Development*. 1992, 40(3), P. 39–53.
4. Sanchez R. A. & Hueros A. D. Motivational factors that influence the acceptance of Moodle using TAM. *Computers in Human Behavior*. 2010, 26, P. 1632–1640.
5. Staker H. & Horn M. *Classifying K–12 Blended learning*. San Francisco, CA : Innosight Institute, 2012. 22 p.

6. Tomlinson B. & Wittaker C. Blended Learning in English Language Teaching : Course Design and Implementation. London : British Council, 2013.

REFERENCES

1. Bach, S., Haynes, P. & Smith, J. L. 2007. Online Learning and Teaching in Higher Education. New York : Open University Press.
2. Hoole, J. 2012. Blend : In Seven Days or Less Successfully Implement Blended Strategies in Your Classroom. USA : Amazon Kindle Edition.
3. Jih, H. J. & Reeves, T. C. 1992. Mental models : A research focus for interactive learning systems. *Educational Technology Research & Development*, 40 (3), pp. 39–53.
4. Sanchez, R. A. & Hueros, A. D. 2010. Motivational factors that influence the acceptance of Moodle using TAM. *Computers in Human Behavior*, 26, pp. 1632–1640.
5. Staker, H. & Horn, M. 2012. Classifying K–12 Blended learning. San Francisco, CA : Innosight Institute.
6. Tomlinson, B. & Wittaker, C. 2013. Blended Learning in English Language Teaching : Course Design and Implementation. London : British Council.